

‘EG ER GLAD GUD GAV MEG EIN NY SJANSE’

**Biskop Thomas alvorleg
sjuk i to månader, førebudd
på å døy av covid-19.**

Side 14-15

Biskop Thomas i kyrkja på Anafora. Foto: Pål Brenne.

Tyrkia: Ansatt i Stefanusalliansen svartelistet. FN-rapportører er bekymret, ber Tyrkia om svar. **2-7**
Minoriteter: Barn gjøres til brikker i politisk spill **8** | Irak: Frykter at landet blir kristent museum **10**
Jostein Ørum: Til jordens minste **12** | Egypt: Vil stoppe familievold og forhindre flere gatebarn **16**

stefanus
alliansen

sammen for de forfulgte

HARDT LIV UNDER PANDEMIEN

TEKST: RAMAZAN ARKAN, PASTOR I ANTALYA EVANGELISKE KIRKE

■ **Koronapandemien** har ført til store problemer for kirken, folket og byen vår. Men vi har også fått oppturer.

I januar var vår egen familie rammet av den verste influensaen vi noen gang har hatt. Dette var mange uker før covid-19 traff nyhetene. I dag tror vi at vi var rammet av sykdommen som nå forandrer hele verden.

Ensomhet

I flere måneder var det forbudt å holde gudstjenester i Tyrkia. Det var ekstra vanskelig for noen som har forlatt islam for å følge Kristus og som har mistet tidligere venner og kontakten med familien. De ble ensomme. Kirken er som en familie.

Koronatiden har forandret hele vår måte å arbeide på. Vi begynte å legge gudstjenester på nettet og ha bibeltimer og smågrupper på Zoom. Nå vil vi gi alle muligheten til å delta på alt – fysisk eller online. Folk fra hele Tyrkia ser videoene våre og kommenterer. 25 nye kommer til kirken vår fordi de fant oss på nettet.

Døper nye

I sommer døpte vi 12 på stranden. Noen tilskuere kom for å spørre hva vi gjorde. Vi fikk en fin anledning til å dele evangeliet. Før jul vil syv andre tyrkiske troende bli døpt. Vi takker Gud.

Allerede før pandemien led Tyrkia økonomisk. Antalya er avhengig av turismen. De fleste tjener det meste av sin årslønn i løpet av fire måneders turistsesong. Vi står foran en elendig turistsesong. Mange begynner virkelig å lide. Vi takker enkeltpersoner og kirker som har gjort oss i stand til å forsørge noen familier som har gått uten arbeid i hele år.

” Vi står foran en elendig turistsesong, og mange begynner virkelig å lide.

Ramazan Arkan leder en menighet i Antalya i Tyrkia.
Foto: Stefanusalliansen

Måtte utsette kirkeåpning

Kirken vår møtes på to steder i en by med mer enn to millioner mennesker. Vi hadde planlagt å åpne et tredje sted. Akkurat da ble samfunnet stengt. Det er vanskelig å vite hva som skjer de nærmeste månedene og det neste året. Hva blir myndighetenes retningslinjer? Blir det flere nedstengninger? Men vi er klare. Vi har en solid plan for den tredje grenen av kirken. ■

TYRKIAS OVERGREP

Det er god grunn til å bekymre seg for den kristne minoriteten i et mer og mer autoritært, ultranasjonalistisk og islamisert Tyrkia.

■ **Protestantiske** kristne, og særlig konvertitter og kirkeledere, er systematisk diskriminert og trakassert av tyrkiske myndigheter. Også de historiske kirkene står i en krevende situasjon, inkludert sørøst i Tyrkia. Der støtter vi den syrisk-ortodokse kirken i kampen for å beholde et kristent nærvær i et område som for hundre år siden var et kristent kjerneområde.

Stefanusalliansen støtter dessuten en protestantisk menighet i byen Antalya og paraplyorganisasjonen Den protestantiske alliansen. Fordi de ikke får lov av myndighetene til å utdanne egne ledere i Tyrkia, er en rekke protestantiske menigheter avhengige av utenlandske pastorer og andre ledere.

Kastet ut

Etter at Tyrkia direkte har kastet ut eller ute-stengt flere titalls utenlandske kristne som har tjent menigheter og bodd i Tyrkia sammen med sine familier i årevis, rammet svartelistingen 5. mars i år Stefanusalliansen. Vår medarbeider Vija Herefoss ble nektet innreise i Tyrkia.

Tre av FNs spesialrapportører – for trosfrihet, forsamlingsfrihet og minoriteter – sendte 10. august brev til den tyrkiske regjeringen. Disse tre tar opp alvorlige bekymringer for protestantiske kristne i Tyrkia og ber om forklaring på svartelistingen av blant andre Vija Herefoss.

Lever under trusler

Situasjonen for de protestantiske menighetene har lenge vært utsatt. De fleste menig-

Opplegg for barn på konferansen som Vija Herefoss deltok på i januar. Foto: Stefanusalliansen

hetene har aldri fått godkjent sine bygg som kirker. De lever derfor under trussel om stenging eller høye bøter for å ha gudstjenester og andre aktiviteter i lokaler som, ifølge tyrkiske myndigheter, er forbudt å bruke til religiøse formål, påpeker FNs representanter.

FN-rapportørene beklager sterkt at det ser ut som om tyrkiske myndigheter ikke har sikret full beskyttelse av trosfriheten som er garantert under internasjonal lov. De uttrykker «dyp uro over den rapporterte diskriminering og frykt som møter medlemmer av protestantiske forsamlinger og deres religiøse ledere».

” Kristne minoriteter i de fleste land der vi støtter arbeid, lever i en utsatt posisjon.

Spredt rykter

Etter det mislykkede kuppforsøket i 2016 har det vært en voksende mistenksomhet rettet mot utenlandske kristne som arbeider i protestantiske menigheter. Det har vært spredt rykter om at de «kan underminere tyrkiske nasjonale verdier og identitet», skriver FN-rapportørene i sitt bekymringsbrev.

De ber tyrkiske myndigheter om informasjon om sakene til Herefoss og en utenlandsk kvinne som er gift med en tyrkisk statsborger. Brevet ble sendt Tyrkias regjering 10. august. Da svarfristen på 60 dager var gått og Tyrkia ikke hadde svart, ble brevet offentliggjort.

Stefanusalliansen har også tatt saken direkte opp med Tyrkias ambassade i Oslo,

uten å få svar. Derfor retter vi nå offentlig søkelys mot Tyrkias svartelisting. Den meget alvorlige begrunnelsen «nasjonal sikkerhet» brukes mot lovlige mennesker som utsettes for traumatisk utkastelse eller innreisenekt. Til grunn ligger hemmelige etterretningsrapporter. De har gjort tjeneste i menigheter og – som Herefoss – deltatt på helt lovlige og åpne møter og konferanser. Tyrkias handlemåte er helt uakseptabel.

Anslag mot Tyrkias kristne

Når mange titalls utenlandske kristne stemples som en trussel mot «nasjonal sikkerhet», forteller det dessuten hvordan myndighetene ser på de protestantiske kristne i Tyrkia. Dette er et anslag også mot dem.

Det er vår plikt å fortelle at NATO-landet Tyrkia undergraver trosfriheten for den kristne minoriteten. Tyrkiske kristne skal vite at vi vil fortsette å støtte dem og gi dem en stemme. Nå kjenner vi også direkte på kroppen hvordan det er å være uglesett.

Den lærdommen skal vi bruke til støtte for de utsatte, ikke til å trekke oss tilbake. ■

Les mer om Tyrkia og svartelistingen side 4-7

Ed Brown

Generalsekretær

Synspunkter på lederen?
Send dem til ecb@stefanus.no

Magasinet
stefanus

Utgiver:
Stefanusalliansen

Adresse:
Trondheimsveien 137,
pb 6603 Rodeløkka,
0502 Oslo

post@stefanus.no

Telefon:
23 40 88 00

Ansv. redaktør:
Ed Brown, gen.sek

Redaktør:
Johannes Morken

Redaksjon:
Marianne Haugerud
Birgitte Moe Olsen

Design:
Tyde: Bendik Schøien

Trykk:
Kai Hansen Trykkeri

Opplag:
16 200

Gavekonto:
3000 14 57922

VIPPS:
19013

stefanus
alliansen

Stefanusalliansen er en misjons- og menneskerettsorganisasjon med et særskilt fokus på trosfrihet.

Synspunkter i artikler står for forfatters og intervjuobjektors regning. Stefanusalliansens meninger kommer til uttrykk i artikler skrevet av staben.

Vi følger personopplysningsloven.

Magasinet kommer gratis sju ganger i året. Bestill med SMS: MAGASIN til 2377 eller post@stefanus.no

Tilgjengelig som podcast. Kontakt KABB: kabb@kabb.no

www.stefanus.no
f/stefanusalliansen
@stefanusalliansen

SVARTE- LISTET

Vija Herefoss – stemplet som en trussel mot Tyrkias nasjonale sikkerhet. Foto: Johannes Morken

Vija Herefoss i Stefanusalliansen fikk sjokkbeskjed på tyrkisk flyplass i mars. Hun var stemplet som trussel mot Tyrkias nasjonale sikkerhet og erklært uønsket i landet.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ – **Det var** en stor belastning å bli stemplet som en trussel mot Tyrkias nasjonale sikkerhet og utestengt fra Tyrkia, sier Herefoss. Hennes sak tas konkret opp i FN-brev til Tyrkia.

Herefoss har som prosjektrådgiver ansvaret for alle de tre prosjektene Stefanusalliansen har i Tyrkia. Organisasjonen har ingen faste utsendinger i noe land, men følger opp lokale partnere ved besøk.

Deltok på konferanse

Fem uker tidligere hadde Herefoss og to kolleger vært i Tyrkia. De hadde deltatt på en konferanse for ledere i protestantiske menigheter og ledernes familier. Konferansen skjedde i åpenhet på et hotell.

Der møtte hun også utenlandske kristne som – bosatt i Tyrkia – i en årrekke har vært ledere i protestantiske menigheter. De fikk høre om flere som ikke fikk

KABUL EDİLEMEZ YOLCU BİLGİ FORMU INADMISSIBLE PASSENGER INFORMATION FORM	
YOLCU KİMLİK BİLGİLERİ/PASSENGER ID INFORMATION	
Soy Adı/Surname	: HEREFOS
Adı/Name	: VİJA
Doğum Tarihi/ Date of Birth	: 12.01.1978
Doğum Yeri/Place of Birth	: TUKUMS LVA
Cinsiyeti/Sex	: Kadın
Uyruğu/Nationality	: NORVEÇ
Passaport No/Passport Number	
Tarih/Date	: 05.03.2020
Saat/Time	: 13.35
GELİŞ BİLGİLERİ/ARRIVAL DETAILS	
Taşıyıcı Hava Yolu/Aircraft Carrier	: NORWEGIAN HAVAYOLLARI
Uçuş Numarası/Flight Number	: DY-NAX-1262
Geldiği Yer/From	: OSLO
Tarih ve Saat/Date and Time	: 05.03.2020 13:34

Vija Herefoss er uønsket i Tyrkia.

komme inn igjen i Tyrkia etter at de hadde reist ut på ferie. Andre hadde ikke fått fornyet oppholdstillatelsen.

– Men vårt vertskap regnet det som usannsynlig at svartelistingen også ville ramme utenlandske gjester, sier Herefoss.

Derfor satte hun seg rolig på flyet igjen i Oslo, en grytidlig morgen 5. mars. Hun skulle delta på en konferanse om situasjonen i Sentral-Asia. Herefoss gikk av Norwegian-flyet i Antalya og stilte seg i køen i passkontrollen.

Høylytt diskusjon

Men da det var hennes tur forstod hun at det var problemer. Politimannen som scannet passet, tok umiddelbart en telefon. Deretter tok han passet og gikk, uten et ord, selv om Herefoss ba om en forklaring. Da politimannen kom tilbake, ble Herefoss bedt om å bli med til politistasjonen på flyplassen.

Der ble hun spurt om hun hadde oppholdstillatelse. Herefoss forklarte at hun var på et kort besøk. Passet hennes forteller at Herefoss har vært på flere korte besøk siden 2015. Hun tenkte at passkontrolløren trodde at hun var utlending bosatt i Tyrkia.

På et nabokontor ble hun sittende foran seks uniformerte politimenn som studerte passet og diskuterte høylytt på tyrkisk. Ingen snakket til henne.

Herefoss kjempet med frykten. En sivilkledd tjenestemann som kom inn, var den eneste som kunne engelsk. Hun forklarte sitt ærend. Men en konferanse om Sentral-Asia var ikke interessant. Da fikk hun beskjeden:

«Du får ikke komme inn i landet.»

«Hvorfor?» spurte Herefoss.

Svaret var brutalt: «På grunn av nasjonal sikkerhet.»

Sammen med kuppakere

Hun ble i praksis putt i samme bås som den Tyrkia har plassert folk de mistenker for terrorisme og støtte til kuppakere. Etter det mislykkede kuppforsøket i 2016, er tusenvis av mistenkte motstandere av president Erdogan gitt tilsvarende koder i registrene.

Herefoss ble bedt om å signere to dokumenter. Det ene forteller at hun er uønsket og nektet innreise. På det andre signerte hun på at hun forstod hva som skjer med uønskede passasjerer som forbyr innreise.

Herefoss bad om informasjon om hvorfor hun var stemplet som trussel mot nasjonal sikkerhet. Svaret var at hun måtte henvende seg til Tyrkias ambassade i Oslo.

Eskortert av politi

Da politiet hadde hentet kofferten, ble hun eskortert til flyet som hun hadde kommet med og som skulle tilbake til Oslo. Hun fikk så vidt ringt generalsekretær Ed Brown og sagt at hun ble kastet ut. Ved flytrappen stod flere politifolk. Passet ble gitt til en flyvertinne som lurte på hva som skjedde. Hun fikk bare beskjed om at Herefoss først skulle få passet tilbake ved ankomst Oslo.

– Det var meget ubehagelig å bli eskortert av fem uniformerte politimenn. Jeg hadde ingen sjanse til å

” Det er traumatisk å bli behandlet som en kriminell.

Vija Herefoss

forklare hva som skjedde for de andre passasjerene. De satt som spørsmålstejn da politiet fulgte meg til flyet som måtte vente til jeg kom, sier Herefoss. Hun legger til:

– Det er traumatisk å bli behandlet som en kriminell. De fikk meg til å oppleve seg som en kriminell. Politimennene gjorde bare jobben sin. Men jeg har måttet kjempe med den samme følelsen som ethvert overgrepsoffer – at jeg hadde gjort noe galt. Men det hadde jeg ikke.

Likevel ikke den første

Da hun ble kastet ut, trodde Herefoss at hun var den første og eneste som var svartelistet uten å være bosatt i Tyrkia. Men det var hun ikke.

To utenlandske gjesteforelesere som var på samme konferanse i januar, er også blitt svartelistet. Så langt er det kjent at fem utenlandske kristne som ikke er bosatt i Tyrkia, er utestengt.

– Vi må anta at også mine to kolleger som var på konferansen i januar, er svartelistet. Men de får trolig ikke vite noe før de eventuelt prøver å reise inn igjen i Tyrkia, sier Herefoss.

Det er sendt flere skriftlige henvendelser til Tyrkias ambassade i Oslo – uten svar. Under et oppmøte ble Herefoss og en kollega henvist til å søke visum, med oppgitt 6-10 ukers behandlingstid.

Vija Herefoss sin sak er en av tre som er konkret nevnt i et brev som tre av FNs spesialrapportører 10. august sendte til Tyrkias regjering. De er svært bekymret for situasjonen for den protestantiske minoriteten, og ber blant annet om informasjon om beslutningen om å svarteliste Herefoss. Tyrkia har ikke svart.

Sjokk på vertskapet

Det kom som et sjokk på Den protestantiske alliansen (TEK), som arrangerte konferansen i januar, at flere ble utestengt etter å ha deltatt. TEK har selv kritisert svartelistingen. I en pressemelding i juni stilte de spørsmålet: Kommer turen snart til tyrkiske kristne?

- Totalitære regimer lar folk leve i frykt, de skal ikke vite når det er deres tur, sier Herefoss.
- Som utlending kan man jo prøve å le av et regime som kjenner seg truet av en kvinne på besøk. Men det er likevel svært bekymringsfullt. Det forteller hvordan det tyrkiske regimet ser på protestantiske kristne i Tyrkia når deres gjester stemples som trussel mot landets sikkerhet, sier Herefoss.

Isolere kristne?

Hun legger til: – Spørsmålet er om Tyrkia faktisk vil isolere de protestantiske kristne og gjøre utenlandske kristne redde for å besøke dem. Det er et sted mellom 6000 og 8000 protestantiske kristne i Tyrkia. Dette er konvertitter, de fleste fra muslimsk bakgrunn. – De er sårbare. Fellesskapet med kristne utenfor Tyrkia er viktig ikke bare åndelig og kirkelig, det gir dem også sikkerhet. Vi er en del av deres sikkerhet. De har tatt risiko fordi de har visst at de ikke er alene.

Vija Herefoss sammen med pastor Ramazan Arkan på konferansen i januar.

Faksimile: Magasinet Stefanus 4-2020

- 64 er kastet ut
- Så langt er det kjent at 64 utenlandske kristne er svartelistet i Tyrkia. Fem av disse er ikke bosatt i landet.
- Seks av de 64 er gift med tyrkiske statsborgere som tvinges altså til å forlate Tyrkia for å holde familier samlet.
- Svartelistingen har rammet minst 35 ektefeller og minst 57 barn.

Menigheten i Antalya, som Stefanusalliansen støtter, har mistet to utenlandske kristne. Foto: Stefanusalliansen

Mor Yuhanon-kirken – blir den solgt?

Herefoss vokste selv opp i Latvia som frem til 1991 var en del av Sovjetunionen. – Det Tyrkia gjør, bringer tankene mine til det Sovjetunionen gjorde mot protestantiske kristne. Skulle du besøke dem, måtte du besøke de registrerte kirkene, og du fikk bare besøke dem med guider som overvåket besøkene. Det var en stor risiko å besøke uregistrerte menigheter. Er det dit Tyrkia vil, spør Herefoss.

NATO-land kaster ut kristne

Landet har en sekulær grunnlov. Men Tyrkia islamiseres under den autoritære president Erdogan. – Det som skjer er alvorlig, vi snakker om et NATO-land og et turistland for mange nordmenn. – Hvilket råd gir du kristne turister i Tyrkia? – Antalya som jeg var på vei til, er en viktig turistby. Uten turismen mister også mange kristne arbeidet. Til nå har det vært helt i orden å oppfordre turister til å besøke protestantiske menigheter. Nå er det blitt vanskelig å gi klare råd.

” Det er viktigere enn noen gang å støtte våre modige partnere i Tyrkia.

Vija Herefoss

– Hvordan skal Stefanusalliansen følge opp arbeidet i Tyrkia? – Det må vi diskutere grundig. Vi kommer til å utfordre svartelistingen juridisk i Tyrkia, med hjelp av en tyrkisk advokat, uten at vi vet om jeg kommer av svartelisten. Men vi må vise frem for verden hva som skjer og håpe at Tyrkia stopper praksisen. Det er viktigere enn noen gang å støtte våre modige partnere i Tyrkia. Vi skal fortsatt være deres stemme. ■

LES MER

Les lederartikkelen «Tyrkias overgrep» og rapporten fra pastor Ramazan i vår partnermenighet i turistbyen Antalya. Side 2

Kirke blir solgt?

■ Den kristne kulturarven i Tyrkia utsettes for økende press. Nå kan turen være kommet til den syrisk-ortodokse kirken Mor Yuhanon (St. Johannes) fra det 4. århundre. Kirken er lagt ut for salg og kan i så fall brukes til turisme. Den ligger i en forstad til byen Mardin i Tur Abdin sørøst i Tyrkia. Den er verdsatt til en sum som svarer til 8,3 millioner kroner. De private eierne har brukt den som lager og tømmerbutikk.

Skuffet

Det assyriske samfunnet sier at kirken må forbli en kirke. De ville ha kjøpt kirken hvis de hadde hatt midler. Saliba Özmen, den syrisk-ortodokse erkebiskopen av Mardin og Diyarbakir, har oppfordret myndighetene til å overføre kirken til en stiftelse som allerede eier klosteret Deyr al Zafaran – «Saffran-klosteret» – like utenfor Mardin. Biskop Saliba er Stefanusalliansens partner i et prosjekt som støtter kirkens arbeid for å bevare kulturarven i et tidligere kristent kjerneområde i Tyrkia. Bare et par tusen kristne er i dag tilbake. Yuhanon-kirken består av to kapeller, to tunneler og tre kirkegårder som tilhører assyriske biskoper. Tunnelene fører til Saffran-klosteret og et slott.

Historien til Mor Yuhanon-kirken viser den triste skjebnen til den historiske og åndelige arven. Eiendomsrettigheter er gjennom århundrene blitt ervervet av privatpersoner eller den tyrkiske staten.

Blir moské

I Istanbul er freskene i den monumentale frelserkirken i Chora allerede dekket med hvite kluter for å bli moské. Det har regjeringen bestemt. Chora-kirken er et av de viktigste eksemplene på bysantinsk arkitektur. Chora ble, som Hagia Sofia, bygget som kirke i det bysantinske riket i det fjerde århundret. Etter at Det ottomanske riket la under seg Konstantinopel, ble kirkene til moskeer. På 1930-tallet ble de museer, da den sekulære tyrkiske republikken ble grunnlagt. Men under den nasjonalistiske og autoritære president Erdogan islamiseres Tyrkia. Hagia Sofia ble igjen moské i sommer. Så led Chora-kirken samme skjebne. ■

TEKST: JOHANNES MORKEN

Sajid Christopher (i rød skjorte midt på bildet) ledet demonstrasjoner for å få Arzoo (13) fri. Foto: HFO

BARN BRIKKER I POLITISK SPILL

De to kristne pakistanske jentene Arzoo (13) og Maira (14) kjemper for å komme fri fra tvangskonvertering og tvangsekteskap med muslimske kidnappere.

TEKST: BIRGITTE MOE OLSEN OG JOHANNES MORKEN

■ **April 2020:** Kristne Maira (14) blir truet med våpen, voldtatt og bortført av en muslimsk mann. Hun blir utsatt for tvangskonvertering til islam og tvangsgiftet. Mannen fabrikkerte bevis for at hun var 18 og at hun gjorde dette frivillig. En domstol gir mannen medhold.

I august klarer Maira å rømme. En annen domstol plasserer henne i et offentlig tilflukts-hjem mens kravet om å oppheve ekteskap og konvertering behandles.

Bortført

Oktober 2020: Kristne Arzoo (13) blir bortført av en muslimsk 44-åring i Sindh-provinsen. Det fabrikkeres en falsk fødselsattest som skal bevise at hun er 18 som er den nedre alderen

for lovlige ekteskap i Sindh. Forsvarer legger frem bevis fra et offentlig register for at hun bare er 13. Domstolen gir mannen medhold.

Human Friends Organization (HFO), Stefanus-alliansens partner, og andre setter i gang fredelige demonstrasjoner i flere byer. Et politisk initiativ i Sindh-provinsen fører til at saken blir behandlet på nytt i domstolen. Arzoo hentes ut av fangenskap av politiet. Mannen settes i varetekt. Retten beordrer etterforskning av alle som var innblandet i å forfalske fødselsattesten. Arzoo settes i et tilflukts-hjem, også etter at en medisinsk undersøkelse bekrefter at hun maksimalt er 14.

Press til nytte

– Det er gledelig at juridisk og politisk press har fått domstolene til å se på sakene på nytt, sier Sajid Christopher i HFO. I det Magasinet Stefanus går i trykken, er sakene

ikke avsluttet. Jentene, familiene og de som har demonstrert, venter spent.

En lov i Sindh-provinsen setter aldersgrensen for ekteskap til 18 år. I Punjab er grensen 16 år.

Asiya Nasir, eks-medlem av parlamentet i Pakistan og en aktiv forsvarer av kvinners rettigheter, påpeker at det ikke er en nedre grense for konvertering – til islam.

– Pakistan må overbevises om at praksisen med tvangskonvertering av minoritetsjenter må ta slutt, sier den kristne politikeren til Magasinet Stefanus.

Asiya Nasir sier også at etter den katolske kirkeretten er nedre grense for ekteskap 13 år. Hun appellerer til kirkeledere om å bli enige om en nedre grense på 18 år.

Et systematisk problem

Bortføring av minoritetsjenter som Arzoo og Maira er ikke uvanlig i Pakistan. Organisasjonen Aurat Foundation and the Movement for Solidary and Peace (MSP) anslår at 1000 jenter og kvinner bortføres, tvangskonverteres og tvangsgiftes – hvert år.

– Tvangskonvertering av mindreårige jenter i Pakistan forkles ofte som frivillig konvertering. Trusler rettes mot jentene og deres familie som presses til å gi falske vitnesbyrd i retten, sier menneskerettsaktivisten Ghazala Shafique til Morningstar News.

Ifølge Mariz Tadros ved Universitetet i Sussex kan tvangsekteskap av minoritetsjenter være del av et politisk prosjekt. Mange steder handler ekteskapet ikke bare om den enkelte jenta, men om å bruke jentene som et ledd i å skade hele grupper og lokalsamfunn.

I Egypt og Nigeria fortelles det at muslimske menn har fått penger for å gifte seg med kristne jenter, for deretter å konvertere dem til islam. Grupper tett knyttet til myndighetene står bak.

«Love jihad»

Tvangskonvertering av minoritetsjenter kan også skje mer utpekulert der overgriperen tilnærmer seg jenta over tid slik at hun tilsynelatende gifter seg frivillig. Begrepet «Love jihad» ble utviklet i India da det ble kjent at muslimske gutter kurtiserte hinduistiske jenter for å konvertere dem.

Maira (14) signerer krav om oppheving av ekteskap og konvertering. Foto: HFO

LES MER PÅ NETTET

Følg dramaet i sakene til Arzoo og Maira – på våre nettsider. www.stefanus.no

» Trusler rettes mot jentene og deres familier. Slik presses de til å gi falske vitnesbyrd i retten.

Ghazala Shafique

Som en reaksjon har politiske hindu-grupper, som Hindu Jagran Manch, gått i bresjen for konverteringskampanjer av muslimer og kristne til hinduismen. I 2017 tilbød Hindu Jagran Manch økonomisk støtte til 2100 muslimske kvinner som inngikk ekteskap med hinduistiske menn. I Myanmar forsøker man å hindre konvertering av buddhistiske kvinner til islam gjennom ekteskap ved å forby dette ved en egen lov.

Slik kurtise av minoritetskvinner har, ifølge Tadros, to hensikter: Kvinnen og hennes barn vil tilfalle majoritetsreligionen. Slik begrenser man befolkningsvekst blant minoriteten. Dessuten er det å «vinne» en minoritetskvinne en måte å bringe skam over gruppen på. I mange samfunn er kvinner, og kvinnens kropp, et symbol på ære. Å skade en kvinnes kropp blir en maktdemonstrasjon.

Religion og fattigdom

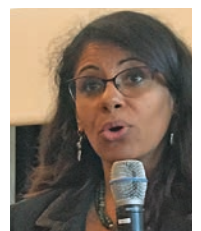
Det at jentene kommer fra fattige kår gjør dem ekstra sårbare for overgrep. Ikke nok med at deres religiøse tilhørighet kan skape utenforskap og diskriminering, men fattigdom gir dem også færre muligheter til jobb og utdanning. Dette kan gjøre ekteskapstilbud mer fristende. Først i ettertid forstår jentene at de er utnyttet.

Fattigdom begrenser mulighetene til familiene. Når en jente blir bortført, har ikke familien råd til rettshjelp. I Pakistan mistet Arzoos foreldre jobben etter at hun ble bortført. Det ble krevende for dem å brødfø resten av familien. De fikk hjelp ved at en advokat tok saken gratis. Fordi familien hadde minoritetsbakgrunn, var politiet mindre villig til å etterforske saken. Frykten for overgrep gjør at fattige familier velger å holde jentene hjemme, noe som begrenser deres bevegelsesfrihet og tilgang til skolegang og jobbmuligheter ytterligere. ■

Asiya Nasir.

Mariz Tadros.

‘KRISTNE I IRAK ER SVIKTA’

Han er fortvilt og sint over at kristne i Irak er blitt svikta av Vesten og utvandra irakiske kristne. Emanuel Youkhana tryglar om hjelp. – Iraks kristne trengst for å skapa håp og byggja bruer.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ I 2000 år har den kristne kyrkja vore i Irak, sidan apostlane si tid.

– Eg kjenner sorg og smerte over at vi står i fare for å mista det kristne nærværet, seier Emanuel Youkhana til Magasinet Stefanus.

I koronatida får denne tydelege partnaren til Stefanusalliansen ikkje reisa til Noreg – og vi ikkje til Irak. Difor møtest vi på ei videolenke. I Nord-Irak leier Youkhana eit omfattande kyrkjeleg hjelpearbeid gjennom organisasjonen Capni.

– Det er vondt å tenkja på storbyen Mosul, hovudstaden for forfedrane våre og heimbyen til profeten Jona. Mosul har ikkje høyrte kyrkje-klokkene ringa inn til jul sidan 2013, seier Youkhana. I juni 2014 overtok IS Mosul.

Må unngå å kopiera Tyrkia

Youkhana minner om at i Istanbul i Tyrkia vart Hagia Sofia i sommar gjort til moské.

– Vi vil ikkje at det same skal skje med kyrkjene våre. Men det hastar med handling.

» Det er vondt å tenkja på storbyen Mosul (...) byen har ikkje høyrte kyrkje-klokkene ringa inn til jul sidan 2013.

Emanuel Youkhana

Ei lita jente i den kristne byen Tel Skuf i Nord-Irak på veg til skulen. Har ho ei framtid i Irak? Foto: Pål Brenne

Youkhana med det høgtstående kyrkjelege embetet erkemandritt, seier at «vi som trur, ikkje må undervurdere krafta i bøn».

– Be for kristne, be for alle som vert forfølgde over heile verda og be om fred. Bruk dessutan media og sosiale media til å fortelja folk at kristendomen har røtene sine i Det heilage landet, Palestina, Syria og Irak. Der- som dette området berre blir eit museum for kristentrua, er det eit tap – for heile menneskeslekta.

Capni held til i Dohuk, den nordlegaste byen i den sjølvstyrte kurdiske regionen. Hjelpearbeidet skjer på Ninivesletta som grensar opp mot den kurdiske regionen, ei slette som har namnet sitt frå oldtidsbyen Ninive – kjend frå Bibelen.

Utvandring skaut fart

På 90-talet var det framleis langt over ein million kristne i Irak. Så kom den amerikanske invasjonen i 2003. Saddam Hussein vart styrta. Det sunni-muslimske regimet vart bytta ut.

– Eit heilt land kollapsa. Alle tok makta i eigne hender, det blei borgarkrig. Det nye sjia-regimet gjorde ingenting for å skapa forståing med sunniane. Den sekteriske konflikten som har gått gjennom hundreåra, blomstra opp, seier Youkhana.

Minoritetane kom i blodig klemme. Kristne kjende seg angripne og truga, og utvandringa skaut fart. I 2014 kom så IS som drap og jaga både kristne og jesidiar på ny flukt – ut av landet og internt.

Youkhana er fortvilt over passive vestlege regjeringar og over manglande rettsoppgjær i Irak.

– Regjeringa i Irak må pressast til å verna minoritetane. Irak må vedta lover som kan sikra borgarrettar for kristne og jesidiar. Skulepensumet er islamsk og fortel ingenting om kristne, sjølv om kristne kom hit lenge før islam. Folk som blir valde til parlamentet og regjeringa, får makt utan å ha kunnskap om kristne og jesidiske naboar.

Han seier kor viktig det er å byggja eit verdig liv etter IS.

– Utan arbeidsplassar, inga framtid, seier Youkhana.

Ei undersøking Capni har gjort, viser at unge kristne vil reisa dersom det ikkje blir arbeidsplassar.

Utvandra kristne svikta

Youkhana er lei seg også fordi storparten av dei kristne som utvandra, har svikta dei som blei igjen.

– I staden for å hjelpa kristne til å bli verande i Irak, hjelper dei utvandra folk til å koma etter. Somme hjelper familiemedlemmer til å bli. Men det er inga kollektiv hjelp frå dei utvandra til den vesle kristne minoriteten slik at dei kan bli verande. Mange som drog, har ressursar. Men dei aller fleste investerer ikkje i arbeidsplassar i Irak eller i politisk lobbyisme for ei framtid i Irak.

Emanuel Youkhana leier hjelpearbeid i ruinane av IS.

Fortvilt over kristen strid

Youkhana er også fortvilt over kor splitta den kristne minoriteten sjølv er. Det er 10 politiske parti og ein serie militsar.

– Splittinga er ikkje lett å forstå utanfor Irak. Men Irak er det einaste landet i Midtausten utan eit felles kyrkjeleg råd. Her har vi berre hatt eit råd for kyrkjeleiarane. Den største kyrkja, den kaldeiske, har trekt seg frå rådet. Kyrkja ville leia rådet fast, dei andre ville ha leiarvervet på omgang.

– Det er ikkje eit sunt klima mellom kyrkjene. Dei utvekslar gratulasjonar til jul og påske, men snakkar ikkje om felles strategi og behovet for ei felles stemme. Den kaldeiske kyrkja opptre dessutan dessverre meir som eit politisk parti enn ei samlande kraft, seier Youkhana.

Den kristne minoriteten er også under press frå sjia-muslimar. Minoriteten shabak prøver å styrkja seg i tradisjonelt kristne byar på Ninivesletta. I Bartella kjempar dei for å byggja hus med pengestøtte frå Iran. Verksemder eigd av kristne, møter urettferdig sjia-konkurranse.

– Regjeringa har ein plan mot dette, men gjennomfører den ikkje.

Vi trengst for håpet

– Du skriv i ein rapport at kristne møter ein «eksistensiell trussel». Er det håp?

– Vi kan vera hjelpelause, men aldri håplause. «Håp» er likevel ikkje eit vakkert ord i ei bispepreike. Håp må skapast materielt. Dersom skulepensum blir endra, kan neste generasjon i Irak få eit positivt bilete av dei kristne naboane sine. Får vi hjelp til å etablere arbeidsplassar og betre helseteneste i Karakosh, er det håp.

– Kva er di helsing til jul?

– Det er budskapet om Han som kom med fred. Jesusbarnet blei fødd i fattigdom, langt frå heime, slik mange barn blir i dagens Irak. Barnet blei flyktning før Han vende heim og skapte nytt fellesskap mellom oss og Gud. Vi kristne trengst her i Irak for å skapa håp og byggja bruer, i ei tid der dei fleste byggjer murar seg i mellom. ■

Til jordens minste

■ **Det var en** julemorgen, den siste før pandemien. I stedet for å stå opp, grep jeg en penn på nattbordet. I året som gikk mot slutten, i den tiden man fremdeles reiste, hadde jeg feiret gudstjenester i flere deler av verden som ikke er like blankpolerte som de rammene jeg selv lever innenfor. På den ene siden ligner kanskje disse stedene enda mer på det Gud kom til da han «kom til sitt eget» enn det min verden gjør. Men på den annen side: forskjellene er kanskje ikke så store som vi liker å tro. Og før dagen begynte, hadde det blitt til noen små vers. ■

Til jordens minste, til verdens skygger
kom Gud alene og banket på.
En dør ble lukket, en annen åpnet,
og engler synger: Guds tid er nå!

Til mørkets gater og kalde husrom
kom Gud med varme og la seg ned,
i våre armer som nyfødt, naken.
Og barnet hvisker: Jeg kom med fred!

Til den som gråter og den som danser,
kom Gud til støvet, til Betlehem.
Han kommer stille, bak alt som skinner.
Og himlen smiler: Nå kom jeg hjem.

Til nattens dybder og dagens høyder
kom Gud fra evig og kastet loss.
Vår jord ble hans jord, han ble vår egen.
Vi åpner døren: Gud, bli hos oss!

TEKST: JOSTEIN ØRUM, FORFATTER OG PREST

” Til jordens minste,
til verdens skygger
kom Gud alene
og banket på.

Ikone fra Anafora, retreatstedet biskop Thomas har bygget opp i Egypt. Foto: Pål Brenne

Biskop Thomas vil skjerpa kampen for rettferd under pandemien. Arkivfoto teke i Oslo: Johannes Morken

VAR FØREBUDD PÅ Å DØY

Biskop Thomas i Egypt var så hardt ramma av covid-19 at han førebudde seg på å dø. Glad for at Gud gav han ein ny sjanse, ber biskopen om forsterka kamp for rettferd.

TEKST: JOHANNES MORKEN

» Det var dramatisk for folket i kyrkja, eit sjokk.

Biskop Thomas

■ **Kyrkjefolket** i bispedømet El Qusseia sør i Egypt var glad for å ha gudstenester igjen etter at det hadde vore forbode i fleire månader. Pandemien sette framleis grenser for kor mange dei kunne vera. Det var 12. august. Biskop Thomas leia gudstenesta.

Brått fall biskopen saman midt i liturgien.

– Det var dramatisk for folket i kyrkja, eit sjokk, seier biskop Thomas til Magasinet Stefanus.

Biskopen var medvitslaus i ein times tid. Legar fekk etter kvart vekt han. Dei trudde først det var hjerne-slag. Han vart frakta til sjukehus i hovudstaden Kairo. Der vart det klart at biskop Thomas derimot var hardt ramma av covid-19.

To harde månader

Etter nokre dagar på sjukehus, vart biskopen køyrd til Anafora, retreat- og konferansestad som han har bygt opp nord for Kairo. Der har han fått legetilsyn, medisin og anna behandling sidan dramaet i august.

Det blei to svært harde månader. Den første månaden var biskopen heilt slått ut. Han kunne ikkje snakka med nokon, hadde tidvis høg feber og var heilt isolert. Den neste månaden var han også sjuk, men kom etterkvart litt til hektene. Men først frå midten av oktober var biskop Thomas tilbake i forsiktig arbeid.

– Eg var så sjuk at eg var klar til å dø. Men eg var ikkje redd for å dø, fordi livet her på jorda og livet med Gud etter døden heng nøye saman, seier biskopen og legg til:

– Eg er svært glad for at Gud gav meg ein ny sjanse.

Ber folk passa smittevernet

Biskop Thomas er tydeleg på alvoret i covid-19:

– Folk må ta vare på seg sjølve og kvarandre. Dei må halda avstand og følgja smittevern-reglar. Dette er alvor.

Biskopen har sjølv teke to koronatestar etter at han kom ut av sjukerommet. Begge var negative.

– Eg har fått god hjelp og pleie og er betre. Men eg kan berre jobba korte dagar fordi eg blir fort sliten. Eg gjer berre det eg absolutt må og kan, seier biskop Thomas. Vi snakkar saman digitalt, første veka i november.

Første gongen han var tilbake i bispedømmet, var nesten ti veker etter dramaet, siste helga i oktober.

– Eg drog for å sjå korleis dei hadde det og var med på messe.

I starten av november drog han for andre gong, no for ei veke. Han måtte få gjort papirarbeid som berre biskopen kan ta seg av. Så bar det tilbake til Anafora for kvile.

Kampen for rettferd

Biskop Thomas har også fått tid til å tenkja.

– Eg tenkte på likskap og rettferd. Viruset rammar både fattige og rike. Men medan fattige døyr i det stille av covid-19, utan store overskrifter, får rike god omsorg, god behandling og god tilgang til helsetenester. Dei er heldige. Pandemien viser oss endå ein gong kallet til å arbeida for sosial rettferd og redusert gap mellom rike og fattige, seier biskopen.

Kyrkjene i Egypt var koronastengde frå mars til juli. I august byrja dei å opna opp igjen, men med færre i kyrkjebankane. Då biskop Thomas vart sjuk, hadde kyrkja delt søndagsgudstenesta opp i fleire messer gjennom veka. Gudstenesta då biskopen vart alvorleg sjuk, var på ein onsdag, «med nokre få hundre til stades».

Etter den tid har kyrkjene redusert oppmøtet endå meir: Berre kvart fjerde sete vert no brukt, det må vera to meter mellom kvar. Dei fleste kyrkjene følgjer denne praksisen, seier biskopen.

Uroleg for ny bølge

Biskop Thomas er uroleg for ei ny smittebølge. Smitte-tala er på veg opp igjen også i Egypt, sjølv om situasjonen på langt nær er så alvorleg som i Europa.

– Korleis var livet på Anafora medan du låg alvorleg sjuk?

– Dei arbeidde godt og følgde godt opp programma. Anafora har gode leiarar som tok seg av alt dei måtte. Det gjev meg ro å vita at sjølv om eg ikkje var i sving, gjekk alt slik det skulle – innanfor grensene pandemien har sett for aktivitet.

– Då smittebølgja kom i Egypt: Var det tendensar til å peika ut kristne gudstenester som synde-bukk for smitte-spreiing?

– Regjeringa organiserte det slik at moskear og kyrkjer vart stengde samstundes, og dei vart opna igjen samstundes. Vi slapp jakt på synde-bukkar. Dette skapte fred, og det takkar eg Gud for.

– Kva er di julehelsing?

– Vi må bruka jula til å ta oss godt av dei fattige og arbeida for rettferd. Vi har eit godt team for dette i bispedømmet. Eg ber om at dei sjuke blir friske, eg ber om at Gud må verna heile verda og at verda finn ei løysing på pandemien, seier biskop Thomas. ■

» Fattige døyr i det stille av covid-19, utan store overskrifter. Rike får god omsorg og god behandling.

Biskop Thomas

FORSVARAR KVINNER MOT VALD

Alarmert av rapportar om at jenter og kvinner i aukande grad blir utsette for vald i stengde pandemi-samfunn, vil egyptisk organisasjon både varsla og hjelpe.

TEKST: JOHANNES MORKEN

■ **FN-rapportar** fortel om meir familievald når verdas menn blir gåande arbeidslause heime – og átvarar mot eit kraftig tilbakeslag i kampen mot kjønnsbasert vald.

Ein av partnarane til Stefanusalliansen i Egypt har alt publisert ein video på Facebook om vald mot kvinner og jenter – første steg i eit nytt prosjekt.

Vald mot jenter og kvinner

– Mange jenter og kvinner i Egypt er utsette for fysiske og verbale overgrep frå foreldre og brør, på gata og i arbeidslivet. Det er vanskeleg å få tal frå Egypt under pandemien. Men FN-rapportar frå andre land gjer at vi tek tak, seier «Zonia» og legg til:

– Når menn blir utan arbeid og heller ikkje kan gå ut for å røyka pipe med venene, blir dei sitjande heime. Dette går ut over kvinner og barn, også i form av aggresjon og vald.

Magasinet Stefanus intervjuar henne sist i nr 2-2020 om eit kurs i trusfridom – for prestar, pastorar, ungdomsleiarar og mediefolk i Egypt. Ikkje før var kurset over og prestane og

Den første filmen fortel korleis jenter vert tvinga til å kle seg slik tradisjonen seier. Foto: Frå filmen (Av tryggingssyn for vår partner er bileta gjorde utydelege.)

” Vi vil også trenar nokre kvinner som har vore offer for vald og som er sterke nok til å fortelja.

«Zonia»

pastorane skulle arrangera samlingar i kyrkjene sine, så blei Egypt stengt ned.

Men «Zonia» og kollegaene hos Stefanusalliansens partner i Egypt gjev ikkje opp, heller ikkje i oppfølginga av kurset i trusfridom. Og no kjem altså eit nytt prosjekt. Den første filmen om vald har fått nærare 70 000 visningar.

– Vi merkar tørst etter informasjon. Fleire valdsutsette kvinner har meldt seg etter at dei såg filmen. Vi vil hjelpe kvinner og jenter som opplever overgrep. Og vi vil gjera vårt for å redusera faren for nye overgrep, seier «Zonia». Av tryggingssynar fortel vi ikkje namnet på organisasjonen eller det eigentlege namnet til «Zonia».

Visa kvinner rettane deira

Det skal bli fleire filmar som skal gjera kvinnene og jentene klar over rettane sine. Mange jenter veit ikkje når fysiske og verbale utfall faktisk blir vald og overgrep.

Organisasjonen planlegg ei spørjeundersøking via sosiale media for å få vita meir om vald mot kvinner og jenter for at hjelpe skal bli meir målretta. Juridisk, psykologisk og psykiatrisk hjelp blir gjort klar. Så langt har organisasjonen mangla finansiering. Stefanusalliansen går inn frå nyttår.

– Vi vil også trenar nokre kvinner som har vore offer for vald og som er sterke nok til å fortelja. Dei skal hjelpe andre i liknande situasjonar, seier «Zonia» og legg til:

– Pandemien går ikkje over med det første. Vi må bruka situasjonen for å betra liva for kvinner og jenter i Egypt.

Prestar sitt ansvar

Også kristne familiar er, seier ho, prega av den muslimske kulturen som les Koranen slik at menn kan bruka vald dersom kvinnene ikkje er lydige. Men kristne miljø har også sine eigne patriarkalske tradisjonar der kvinner blir undertrykte.

– Kvinner som søker til kyrkjer etter overgrep, har diverre opplevd prestar som seier at dei skal tilgje utan at mennene blir stilte til ansvar, seier «Zonia».

Ho rosar ein mann som biskop Thomas for det han har gjort for å løfta kvinner i bispedømet sitt og gjennom arbeidet på Anafora. Prestane og pastorarane som vart trenar i trusfridom gjennom fjoråret, fekk også læra om rettane til kvinner og jenter.

– Dei støttar kvinner i sine kyrkjelydar. Vi har ikkje pengar til å læra opp nye pastorar og prestar, utover sosiale media. Men kanskje kan vi på lengre sikt nå fleire leiarar i kyrkjene slik at dei kan støtta kvinner – og læra menn av med vald, seier «Zonia». ■

Vil hindre flere gatebarn

Stefanusbarna, vår partner i Egypt, planlegger fem nye hjem for barn. Hvert hjem vil ta vare på 10 barn, gutter eller jenter, hvor familiene lider av konsekvenser fra covid-19.

Enten har familiene mistet hovedforsørgeren etter smitte av covid-19, eller så er det ikke mulig for hovedforsørgeren å arbeide på grunn av nedstenging eller innskrenkninger.

Ender på gata

Mange familier makter ikke å ta vare på barna sine. Mange barn ender derfor på gaten hvor de prøver å finne litt mat, uten hjem og uten skolegang. Under pandemien har også Stefanusbarnas medarbeidere avdekket økning av vold i hjemmet.

Stefanusbarna, som ble startet av Mama Maggie, har over 20 års erfaring med å etablere slike hjem. De har hjulpet barn fra ulike søppel- og slumområder både i Kairo og andre steder i Egypt.

Det blir flere hjem for gutter og jenter. Her et hjem for gutter. Foto: Stefanusbarna

Beskytter barna

Visjonen er å løfte disse barna opp i et erstatningshjem med gode verdier, og hvor de vokser opp i en sunn og kjærlighetsfull atmosfære mens de får skolegang. Dette hindrer dem i å ende opp som gatebarn.

Mange gutter og jenter som allerede bor i disse hjemmene, har fullført skolegangen, og flere av dem fortsetter studier eller får seg jobb. De blir gode rollemodeller for andre barn og unge.

TEKST: MARIANNE HAUGERUD

Trosfrihet er viktig i FNs ambisiøse plan for innen 2030 å utrydde fattigdom og bevare klimaet.

TEKST: BIRGITTE MOE OLSEN

■ I 2015 samlet verdens ledere seg i New York rundt en ambisiøs agenda; innen 2030 skal fattigdom utryddes, ulikheter reduseres og klimaet bevares. De såkalte Bærekraftsmålene omfatter nesten alle samfunnssektorer og lover at «ingen skal utelates».

Slagordet til tross – det er få delmål og indikatorer som omhandler religionens rolle eller religiøse minoriteter. Kanskje fordi religion alltid har vært så vanskelig å favne i ordelag og tall? Kanskje fordi religiøse aktører lenge var ekskludert fra sekulær utviklingspolitikk? Eller fordi verdenslederne ikke vil vedkjenne seg maktmisbruk og overgrep mot religiøse minoriteter?

Trosminoriteter er sårbare

Det er liten tvil om at religiøse minoriteter er blant de sårbare gruppene som «ikke bør utelates». I mange land er minoritetene betydelig dårligere stilt enn resten av befolkningen, nettopp på grunn av sin religion.

I Kairos slummer er det koptiske kristne som håndterer søppelet. I Pakistan har den kristne minoritetsbefolkningen farlige og lavtlønnede jobber innenfor kloakkrensing, renhold og på teglverk. I land som Iran og Myanmar blir minoriteter utestengt fra jobb og grunnleggende tjenester som skolegang og helsehjelp.

Bahai'ene i Iran er nærmest svartelistet. Minoriteter i Myanmar som ikke er anerkjent av grunnloven, nektes statsborgerskap, og dermed tilgang til sosiale tjenester. I disse koronatider gir det grunn til ettertanke. Foreldres manglende jobbmuligheter påvirker barnas fremtid. På denne måten opprettholdes fattigdommen over generasjoner.

Bærekraftsmålenes motto «ingen skal utelates» åpner opp for å bruke mer tid og penger på religiøse minoriteter. Men det krever større forståelse av hvorfor

TROS- FRIHET MOT FATTIG- DOM

enkelte grupper marginaliseres og holdes nede i fattigdom. Det er tydelig at maktmisbruk og diskriminering både driver og opprettholder fattigdom. Trosfriheten verner mot diskriminering på bakgrunn av religion.

Så hvordan kan trosfrihet inkluderes i Bærekraftsagendaen slik at fattigdomsbekjempelsen også kommer religiøse minoriteter til gode?

Problem – og løsning

For det første må vi anerkjenne at religiøse aktører kan være en del av problemet så vel som en del av løsningen. Enkelte grupper bruker religion for å utøve makt og undertrykke andre. Vi kjenner alt for godt til historiene om IS' herjinger i Irak og Syria og, i senere tid, Afrika.

Strukturer som holder folk nede i fattigdom, kan være religiøst begrunnet, slik kastesystemet har vært i Sør-Asia. Men dette betyr på ingen måte at religiøse aktører bør ekskluderes fra Agenda 2030. Kirker og religiøse organisasjoner i det globale sør har «alltid» drevet sosialt arbeid blant de mest utstøtte.

Da bistandsregimet utviklet seg i Vest-Europa etter 2. verdenskrig, ble fattigdomsbekjempelse ansett som en teknisk prosess som skulle «legge fra seg» overtro og religiøse overbevisninger. Den moderne stat var sekulær, og vestlige aktører var lenge skeptiske til religionens rolle og «snikeangelisering» gjennom bistanden.

I dag anses religiøse organisasjoner som viktige bidragsytere i utviklingspolitikken, ikke minst for å nå de mest sårbare. Religiøse ledere kan ha stor innvirkning for å få bukt med skadelige skikker, slik som barneekteskap eller kvinnelig omskjærrelse. Det er behov for større forståelse av religionens rolle i utvikling og hvordan maktforhold spiller inn, slik at vi bekjemper diskriminering basert på religion og ikke bidrar til å opprettholde den.

Dra inn trosfriheten

For det andre må Bærekraftsagendaen i større grad ta tak i diskriminering og fattigdom basert på religion ved å inkludere trosfrihetsbegrepet. Forskere ved Coalition for Religious Equality and Inclusive Development

(CREID) i England snakker om å «mainstreame» trosfrihet slik man har gjort med kvinners rettigheter og klima.

De mener at utviklingsregimet altfor lenge har oversett hvordan marginalisering og diskriminering på bakgrunn av religion fører til større ulikhet, og dermed fattigdom og konflikt. Forskerne mener at «trosfrihet» er et litt betent begrep for mange, og ønsker derfor å snakke om «religiøs likestilling». På denne måten er det lettere å overbevise dem som er positive til likestilling i utgangspunktet.

Stemme til sårbare

Til slutt er det viktig å gi en stemme til sårbare grupper som påvirkes av Agenda 2030. En konsekvens av marginalisering og fattigdom er nettopp mangel på medbestemmelse. For at Agenda 2030 skal lykkes, må religiøse minoriteter ha mulighet til å påvirke utviklingstiltak som former deres liv. Agenda 2030 må tilpasses behovene på bakken og eies lokalt. Bare gjennom religiøse minoriteters deltagelse kan vi sikre at «ingen utelates». ■

I Kairo er det fattige kristne som håndterer søppelet.

Foto: Pål Brenne

» Det er liten tvil om at religiøse minoriteter er blant de sårbare gruppene som 'ikke bør utelates'.

Skal lære politikere om trosfrihet

Kristine Tveit (29) er ansatt som prosjektrådgiver i et engasjement ut november 2021.

– Jeg skal hovedsakelig arbeide med å øke kunnskap om trosfrihet blant parlamentarikere i noen utvalgte land, sier Kristine Tveit.

– Det er utrolig spennende å arbeide i en så profesjonell og dynamisk organisasjon som Stefanusalliansen, og det er stort å få være med å bidra i arbeidet for verdens forfulgte, sier Kristine Tveit.

Sammen med et nordisk økumenisk nettverk for tros- og livssynsfrihet (NORFORB) har Stefanusalliansen utviklet en digital læringsplattform om trosfrihet. Den har vekket begeistring både i FN og EU og i lokale organisasjoner og trossamfunn rundt om i verden. Kurset er allerede gjennomført av deltagere fra ulike trossamfunn og samfunnslag i mer enn 40 land.

I 2021 mottar Stefanusalliansen støtte fra det britiske utenriks- og utviklingsdepartementet via blant andre Church of England, universitetet i Oxford og et internasjonalt nettverk av parlamentarikere for trosfrihet, IPPFORB. Vi skal videreutvikle ressursmaterieell på læringsplattformen og holde kurs i trosfrihet rettet mot parlamentarikere i utvalgte land. Det er dette prosjektet Tveit skal koordinere.

Det siste året har Kristine Tveit bodd i København, hvor hun har vært praktikant for FN's høykommissær for flyktninger. Hun har mastergrad i sosialantropologi fra Universitetet i Oslo, samt en bachelor i musikk, menighet og ledelse fra NLA Høgskolen i Staffeldtsgate i Oslo.

– Jeg har et stort engasjement for internasjonalt og flerkulturellt arbeid og brenner spesielt for å styrke minoriteters rettigheter. Dette førte meg i 2018 til Bolivia, hvor jeg tilbrakte seks måneder på feltarbeid blant Quechua-kvinner og forsket på vilkår for deres arbeid og økonomiske liv, sier Tveit.

Kristine Tveit er prosjektrådgiver for trosfrihet.

Basar til inntekt for Tyrkia

Det var god basarstemning i Menighetshuset ved Domkirken i Kristiansand. Elin Oveland hadde opplegg for barn. Marianne Haugerud fra Stefanusalliansen fortalte om realitetene i vår vennskapsmenighet i Antalya i Tyrkia. De frammøtte var svært konsentrerte da de hørte om arbeidet som ledes av pastor Ramazan Arkan.

Misjonsutvalget i Domkirken hadde ansvaret for smittevernet. Ferdigpakkede mat- og fruktporsjoner ble servert med kaffe og saft. Så var det åresalg. En litografi fra Per Ove Sødal var hovedgevinst.

Inntektene passerte 30 000 kroner, et godt hopp opp fra i fjor. – Og ingen lå utslitte tilbake, skriver Helge Drange.

F.v. Kjellaug Kvalsvik som ledet det hele – med Liv Godtfredsen, Sigrid Grønningsæter og Bibbi Sørensen.

Ønsker menigheten din misjonsprosjekt?

Ønsker din menighet å utgjøre en forskjell for mennesker som er diskriminert eller forfulgt for sin tro? Vil dere vite mer om hva vi kan lære av den forfulgte kirke?

Da kan et misjonsprosjekt gjennom Stefanusalliansen være noe. Vi har prosjekter i Tyrkia, Egypt og Pakistan. Det er store muligheter for å finne et prosjekt som passer nettopp deres menighet.

Dere får trosopplæringsressurser, materieell til kulturarrangement og forbønnsemner. Når det blir mulig å reise mer igjen, vil dere også kunne få besøk fra et prosjektland. Stefanusalliansen ønsker et godt samarbeid mellom menigheten og arbeidet de støtter.

Ta gjerne kontakt! Send epost til post@stefanus.no.

Marianne Haugerud i Stefanusalliansen vil ha med flere menigheter.

Stipend for å utvikle digital basar

Årlig utlyser Samarbeid Menighet og Misjon (SMM) et stipend på 50 000 kroner. Hensikten er å stimulere menigheter til å gjøre misjonsprosjekt til en ressurs i trosopplæringen. Stefanusalliansen er én av syv misjonsorganisasjoner i SMM. I år tildeles 30 000 stipendkroner til Vågsbygd menighet i Kristiansand. De støtter Egypt gjennom Stefanusalliansen.

I mai arrangerte Vågsbygd «Basar på en måte». Grunnet pandemien ble det en digital livesending med basar. Dette konseptet med basar og misjonshelg ønsker Vågsbygd å videreutvikle. «At søknaden gikk inn gir oss muligheter til å prøve nye ting», forteller Astrid Espegren i Vågsbygd.

«Basar på en måte»: Per Gunnar Pedersen og Karin Møll Abrahamsen.

Med fakler for de forfulgte

I en rekke byer er det siden slutten av oktober gjennomført fakkeltog for forfulgte. Ett gikk i Arendal.

– Jeg har alltid kjent at det er svært viktig og meningsfylt å delta, og jeg ser også hvor viktig det er for studentene fra Bibelskolen i Grimstad som mange år har vært med. Jeg hører fra mange av dem at det er en øyeåpner for de forfulgtes situasjon. I år opplevde jeg det enda viktigere å delta. I en global pandemi er det de som fra før er utsatte, som blir enda mer utsatte. Jeg håper at årets fakkeltog bidrar til at langt flere nordmenn stiller opp for dem som havner bakerst i nødhjelpskøen, sier Karin Riska. Hun arbeider ved Bibelskolen i Grimstad og var tidligere leder i Stefanusalliansens representantskap.

Omtrent 100 deltok i fakkeltog i Arendal.

General Brown i Rogaland

Generalsekretær Ed Brown har vært på besøk hos flere menigheter i Rogaland som har menighetsprosjekt gjennom Stefanusalliansen. Han var blant annet på en ungdomskveld i Nærbø kirke, som nettopp har startet samarbeid med Stefanusalliansen, med vekt på Egypt. «Ungdommene satt som tente lys, og både unge og eldre ble inspirert av temaene han snakket om. Formidlingen var lagt frem på en så spennende og god måte, at vi lett kunne sette oss inn i det som ble fortalt», forteller Møyfrid Garborg. Takk til Nærbø menighet.

Ed Brown møter ungdommer på Nærbø.

Vikar med UD-midler

Alexander Krosby (34) er ansatt som vikar i Stefanusalliansen. Han vikarierer for prosjektrådgiver Marie Harbo Øygard i hennes svangerskapspermisjon. Han skal arbeide med forvaltningen av midler fra den tre år lange avtalen Stefanusalliansen har med Utenriksdepartementet.

– Jeg er halvt fransk og halvt norsk og vokste opp i Holmestrand. Jeg studerte statsvitenskap og antropologi på bachelor- og masterstudier ved Universitetet i Bergen. De to siste årene har jeg arbeidet på ambassaden i Antananarivo på Madagaskar, med forvaltning av offentlige bistandsmidler. Jeg har bodd fire år på Madagaskar siden 2010, da jeg først kom til landet som elev ved Hald Internasjonale Senter i Mandal, forteller Krosby.

Alexander Krosby er vikar.

Stort internasjonalt publikum

Stefanusalliansen har nådd et stort internasjonalt publikum gjennom en rekke digitale arrangementer.

Den 15. oktober var seniorrådgiver Lisa Winther invitert til G20 Interfaith Forum (tverr-religiøst forum). Det ble arrangert parallelt med G20-toppmøtet for verdens rikeste land. Winther snakket om hvordan trosfrihet kan bidra til å styrke kvinners rettigheter: «Trosfriheten muliggjør kritikk av religiøse praksiser som diskriminerer kvinner. Trosfrihet og kvinners rettigheter styrker hverandre og trenger ikke å være noen motsetning», påpekte Winther.

Den 20. oktober arrangerte Stefanusalliansen et webinar om hvordan koronakrisen har påvirket situasjonen for trosfriheten i Sørøst-Asia. Vi arrangerte det sammen med to nettverk av parlamentarikere for trosfrihet.

Webinar er et seminar der deltakerne er med digitalt. Det var en del av en årlig konferanse om trosfrihet med sivilsamfunn og parlamentarikere i Sørøst-Asia. I år ble det digitalt på grunn av pandemien. Blant temaene: Hatprat mot minoriteter har økt under pandemien og myndigheter i Sørøst-Asia har utnyttet unntakstilstanden til å innføre mer restriktiv lovgivning og mer overvåking.

Lisa Winther når et stort publikum.

Kvinnens trosfrihet presentert for FN

Den 28. oktober var Stefanusalliansen en av flere arrangører av et webinar – et digitalt seminar – i tilknytning til FNs generalforsamling.

En rapport om hvordan en kan fremme trosfrihet og likestilling i lys av FNs bærekraftsmål ble presentert:

«Promoting freedom of religion or belief and gender equality in the context of the sustainable development goals.»

Rapporten er utarbeidet av Dansk institutt for menneskerettigheter i samarbeid med Stefanusalliansen, i et prosjekt støttet av FNs spesialrapportør for trosfrihet og utenriksdepartementene i Norge og Danmark.

Rapporten skulle etter planen vært presentert i Genève i mars, i tilknytning til en sesjon i FNs menneskerettsråd. Men møtet ble utsatt på grunn av koronapandemien. Diskusjonen på webinarret dreide seg om hvordan trosfrihet kan inkluderes i FNs bærekraftsmål slik at «ingen utelates». «At religiøse minoriteter ikke skal utelates er en altfor passiv tilnærming. Det handler heller om at religiøse grupper aktivt tilsesettes – om maktmisbruk og hat», var blant uttalelsene.

Stefanus-partner får pris

Fadi Daou, president i Adyan Foundation i Libanon, er en av 10 som er tildelt The Elevate Prize 2020 – til globale helter. Nær 1300 var foreslått fra store deler av verden.

Prisen deles ut av The Elevate Prize Foundation som eies av en markeds plass for innovasjon og sosial endring.

Fadi Daou ble eneste prisvinner fra Midtøsten og Nord-Afrika. I priskomiteen på 21 satt blant andre den anerkjente cellisten Yo-Yo Ma og Yang Lan, kjent som Kinas Oprah Winfrey.

Adyan arbeider i en rekke land i Midtøsten og har mange prosjekter for ungdom som vil kjempe for like borgerrettigheter for alle.

– Jeg ser sterke splittende krefter i verden. Men jeg ser også folk som kjemper for inkluderende samfunn. Jeg tror at vi har kraft til å lede for å skape forandring, sier Fadi Daou.

Som Stefanusalliansens partner oversetter og tilpasser Adyan undervisningsmateriell om trosfrihet til arabisk.

Fadi Daou hedres som en av ti globale helter.

LYTT
TIL
MAGASINET
STEFANUS

Abonner på Magasinet Stefanus som podkast!
Der får du oversikt over artiklene, du kan hoppe mellom dem og spole frem og tilbake.

HER BESTILLER DU:

- Via KABB: www.kabb.no / Tlf: 69 81 69 81 / Epost: kabb@kabb.no
- Via Stefanusalliansen, epost: post@stefanus.no

Kristent Arbeid Blant Blinde (KABB) har i mange år lest inn hver utgave av Magasinet Stefanus. Nå er tilbudet blitt mye bedre, og det er gratis for deg å abonnere.

I Norge finnes det opp mot 900 000 personer med nedsatt syn, blindhet eller lesevansker. En lydutgave av Magasinet Stefanus fyller et viktig behov for de som vil holde seg oppdatert om arbeidet for forfulgte kristne og trosfrihet for alle. Det kan også være andre grunner til at man ønsker å få Magasinet Stefanus som lydutgave.

Lydutgaven distribueres via KABB, som digitalt abonnement direkte til mobiltelefon, til andre avspillere eller på CD i posten. Abonnementet er gratis.

Ditt engasjement er viktig!

Du kan

BE

for mennesker, kirker, land og partnere. Få aktuelle bønneemner på e-post (ukentlig) eller i Magasinet Stefanus.

PROTESTERE

mot uretten sammen med over 5 000 appellvenner. Signer appellen med sms, så sender vi et appellbrev på dine vegne. Send sms ROP til 2377 (kr 20,- per appell).

GI

en gave. Støtten fra engasjerte givere er hovedinntektskilden til arbeidet for forfulgte kristne og trosfrihet for alle.

ENGASJERE

din menighet gjennom appelltjeneste, avtale om misjonsprosjekt, gudstjenester og opplegg for barn og ungdom.

LESE

vårt aktualitetsblad Magasinet Stefanus, som utgis syv ganger i året. Abonnementet er gratis. Bli abonnent – send sms MAGASIN til 2377.

Mer info og påmelding:

www.stefanus.no

‘Vi må bruke jula til å ta oss godt av de fattige’

– Biskop Thomas

Les intervjuet i denne utgaven av Magasinet Stefanus.

«Jeg bærer på visjonen av hånden som kommer nedenfra og løfter opp. Det står et usynlig alter mellom meg og alle dem jeg møter. Jeg spør meg selv og Gud: **Hvordan kan jeg løfte dette mennesket opp?**» – Biskop Thomas.

Vil du gi en gave til fattige egyptiske barn denne jula?

Anafora:

Bidra til å få en gutt vekk fra gata tilbake til skolen:
Second Chance

kr 300,-

Kairo:

Bidra til kampen mot "korona-vold" i hjemmet.

kr 600,-

Stefanusbarna:

Gi et hjem til et koptisk barn + mat, klær, utdanning i én uke:

kr 950,-

Du kan benytte vedlagte giro eller gi på gavekonto:

3000 14 57922

eller **VIPPS** til **19013**

merk: ditt mobilnummer + jul

Overskytende gaver går til vårt arbeid i Midtøsten. Ved å gi en gave godtar du Stefanusalliansens personvermerklering: stefanus.no/gi-gave/personvern/